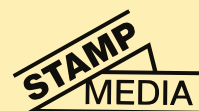

**opinie
dossier**
**ZINGEVING &
RELIGIE:
OP ZOEK
NAAR
HOUVAST**

**Lesvoorbereiding
voor leerkrachten**

Lesvoorbereiding

Deel 1

Duur

Aanpak

Doel

10 minuten

Introduceren van de les en het thema “Zingeving, religie en traditie, wat draag ik mee?” – Klassikaal

Vertel dat jullie vandaag gaan stilstaan bij wat je meedraagt: waarden, overtuigingen en tradities die je hebt meegekregen van thuis, familie, cultuur of vanuit jezelf.

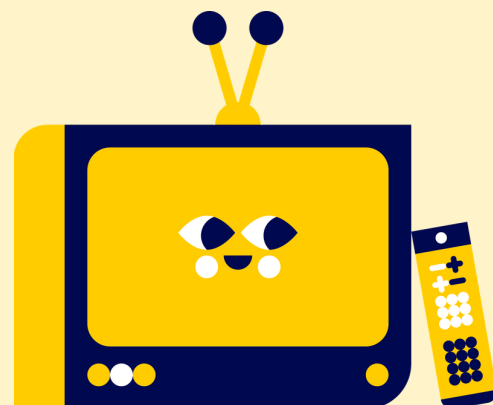
Deze les gaat dus niet over welke religie juist of beter is, en ook niet over of je gelovig bent of niet. Het doel is niet om het eens te worden met elkaar, maar om elkaar beter te begrijpen.

Bekijk de video van StampMedia uit de reeks “Van Boven” over religie en zingeving uit **Bijlage 1**.

De basisafspraken:

- Er zijn geen juiste of foute antwoorden.
- Iedereen beslist zelf wat hij of zij wil delen.
- We luisteren naar elkaar.
- We durven ruimte in te nemen.
- We laten ruimte voor een ander.
- Je spreekt vanuit jezelf (ik-vorm)
- Twijfel mag bestaan.

De leerlingen delen persoonlijke inzichten over zingeving en traditie. Ze oefenen in luisteren en het stellen van open vragen om begrip te tonen voor verschillende ervaringen, zonder te oordelen of te overtuigen.

15 minuten

Reflectie op mezelf: mijn waarden, mijn keuzes – Individueel

In de video uit de reeks “Van Boven” kregen jongeren verschillende vragen voorgeschied. De leerlingen gaan nu zelf aan de slag met gelijkaardige vragen.

Tijdens deze oefening staan de leerlingen stil bij **wat ze hebben meegekregen van thuis**, hun omgeving of hun achtergrond, en wat dat vandaag voor hen betekent. Dat kan gaan over religie, maar ook over waarden, gewoontes, rituelen of ideeën over het leven.

Geef aan dat dit **geen test** is. Er zijn **geen juiste of foute** antwoorden.

De leerlingen staan individueel en eerlijk stil bij welke waarden, rituelen en overtuigingen zij hebben meegekregen en onderzoeken wat daarvan betekenis heeft voor hen.

Duur**Aanpak****Doel**

Benadruk voor de leerlingen:

“Je hoeft geen duidelijk antwoord te hebben.

Ik weet het niet is ook een positie. In de volgende oefening delen we enkele inzichten, maar jij kiest zelf wat je wil delen.”

20 minuten

In gesprek: mijn verhaal, jouw verhaal - Groepjes van 3

Verdeel de klas in **groepjes van drie**.

Belangrijke afspraken

- Je spreekt alleen voor **jezelf, vanuit de ik-vorm**.
- Het doel is **begrijpen**, niet overtuigen.
- Je vertegenwoordigt **geen groep, geen religie, of mening**.
- Je mag delen wat je wil, en ook dingen voor jezelf houden.

Stap 1 – Delen zonder reageren

Elke leerling leest **één zin** voor uit hun reflectie.

Dat kan bijvoorbeeld gaan over:

- iets wat ze belangrijk vinden
- iets wat moeilijk is voor hen
- iets waarover ze twijfelen

De anderen **luisteren, reageren niet**.

Stap 2 – Vragen vanuit nieuwsgierigheid

Na elke zin mogen de andere twee leerlingen **één open vraag** stellen, zoals:

- “Wat maakt dat belangrijk voor jou?”
- “Wanneer begon dat te veranderen?”
- “Wat helpt jou daarin?”
- “Wat maakt dit soms lastig?”

Stel vragen om te **verhelderen**, niet om te corrigeren of te overtuigen.

Tijdens stap 1 en 2:

Loop rond, moedig het gesprek aan, luister mee en waak over een veilige sfeer. Als iets oncomfortabel aanvoelt, mag dat benoemd worden.

De leerlingen delen persoonlijke inzichten over zingeving en traditie en oefenen in luisteren en het stellen van open vragen om begrip te tonen voor verschillende ervaringen, zonder te oordelen of te overtuigen.

Duur**Aanpak****Doel****Stap 3 – Samen kijken**

Nadat iedereen aan bod is gekomen, bespreek klassikaal:

- Wat herken je bij de anderen, ook al beleef jij het anders?
- Wat wist je nog niet, maar begrijp je nu beter?
- Waar zie je verschillen, zonder dat het botst?

10 minuten

Reflectie: wat zien we samen? – Klassikaal

In deze finale reflectie bespreek je met de klas **wat er in de klas als geheel leeft**.

Stel de volgende vragen aan de klas:

- Wat viel jullie op in de gesprekken?
- Waar was veel herkenning?
- Waar zat verschil?
- Wat hielp om respectvol te blijven luisteren?
- Wat maakt praten over religie of zingeving soms moeilijk?
- Wat zou hierbij kunnen helpen?

De leerlingen antwoorden met **korte woorden of begrippen**.

Jij noteert **enkel sleutelwoorden** op het bord.

Bijvoorbeeld: twijfel, loyaliteit, vrijheid, familie, rust, druk, zoeken, veranderen.

Zo ontstaat een gedeeld beeld van wat leeft, zonder dat iemand zich aangevallen voelt.

Eindig met:

“In deze les hebben we stilgestaan bij onszelf. In de volgende les onderzoeken we hoe anderen denken en hoe we online beïnvloed worden in onze normen, waarden en overtuigingen.”

De leerlingen herkennen gezamenlijke patronen en gevoelens rond religie en zingeving in de klas, zonder te oordelen of persoonlijke verhalen te bespreken.

Lesvoorbereiding

Duur

5 minuten

Aanpak

Introduceren van de les en het thema: “Zingeving online: scrollen naar betekenis en beleid” - Klassikaal

Leg uit dat de klas het vandaag zal hebben over zingeving online: hoe mensen proberen te begrijpen wie ze zijn, wat belangrijk is in hun leven en hoe ze richting zoeken wanneer het moeilijk wordt, gebeurt steeds vaker online.

Bijvoorbeeld via sociale media, verhalen en ervaringen van influencers en online gemeenschappen.

Benadruk dat sociale media kunnen **helpen om richting te vinden en inspiratie op te doen, maar ook verwarrend kunnen zijn of druk** kunnen zetten om iets te denken, te voelen of te doen.

Leg uit dat jullie in deze les daarom twee dingen doen:

- onderzoeken wat jou zelf aanspreekt;
- kritisch nadenken over wie je online volgt en waarom;

De basisafspraken:

- Niets is verkeerd of fout.
- Iedereen beslist zelf wat hij of zij wil delen.
- We luisteren altijd naar elkaar.
- Durf ruimte in te nemen.
- Laat ruimte voor een ander.
- Je spreekt vanuit jezelf (ik-vorm).
- Twijfel mag bestaan.

“Iedereen in dit lokaal gelooft iets.

Dat kan religie zijn, maar ook vertrouwen in wetenschap, influencers, jezelf, je vrienden, je gevoel.”

Als leerkracht kan je hier eventueel ook iets persoonlijks delen.

Doel: normaliseren dat **iedereen zoekende is**, ook jij als leerkracht.

Deel 2

Doel

De leerlingen krijgen inzicht in het thema online zingeving. Ze reflecteren op hun eigen bronnen van houvast en maken afspraken om hier respectvol met elkaar over in gesprek te gaan.

Duur	Aanpak	Doel
15 minuten	Schrijfopdracht: wie volg ik eigenlijk? - Individueel De leerlingen beantwoorden voor zichzelf de vragen uit bijlage 3. Benadruk: “Dit blad is van jou. Je hoeft niets te delen als je dat niet wil.” Vraag de leerlingen of ze iets willen delen met de groep van wat ze hebben opgeschreven.	De leerlingen denken individueel en eerlijk na over welke mensen, ideeën en online invloeden hun kijk op het leven vormen, en welke rol deze invloeden spelen in hun gevoelens en keuzes.
15 minuten	Mediabronnen onder de loep: één bericht, vier perspectieven - Groepjes van 4 Verdeel de klas in groepjes en geef elk groepje een mediabron over religie en zingeving uit bijlage 4. Deel bijlage 5 uit ter verduidelijking van de werkvorm. Laat de groep samen bespreken: • Waarom/voor wie kan deze boodschap inspirerend zijn? • Waarom kan dit aantrekkelijk zijn? • Wat voelt hier helpend? • Wat wordt hier niet gezegd? • Voor wie kan dit moeilijk zijn? • Is er ook een problematisch of mogelijk gevaarlijk aspect aan de boodschap of video?	De leerlingen onderzoeken een actuele mediabron vanuit verschillende perspectieven. Ze leren kritisch nadenken over beloftes, effecten en blinde vlekken, met respect voor uiteenlopende standpunten.
10 minuten	Schrijf het op: wat blijft hangen? - Klassikaal Leg 4 grote vellen papier op tafel of aan de muur. Op elk vel staat één open zin, bijvoorbeeld: 1. “Online zingeving voelt ondersteunend wanneer...” 2. “Online advies wordt moeilijk wanneer...” 3. “Wat mij stoort aan influencers is...” 4. “Ik heb wat aan influencers omdat...”	De leerlingen verwoorden hun gedachten over online zingeving en influencers. Ze reageren respectvol op ideeën van anderen door te schrijven, te nuanceren en vragen toe te voegen.

Duur**Aanpak****Doel**

Leerlingen schrijven in stilte reacties op de vellen.

Ze mogen daarbij ook:

- onderstrepen of markeren
- vragen toevoegen
- nuanceren
- aanvullen

5 minuten

Terugkoppeling: wat zegt dit over ons? – Klassikaal

Loop met de leerlingen langs elk vel en haal er enkele quotes of kernwoorden uit.

Vraag of iemand deze wil toelichten.

Vraag daarna of andere leerlingen zich hierin herkennen of dit juist anders ervaren.

- Geen discussie, enkel **erkenning van elkaars ervaringen**

Sluit af met de vraag:

“Hebben jullie elkaar vandaag beter leren begrijpen?”

De leerlingen herkennen

gezamenlijke patronen en

terugkerende

twijfels in hoe

jongeren omgaan

met online ideeën

en invloeden.

